

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำนักแผนงานและสารสนเทศ โทร. ๑๒๒๗

ที่ ทส ๐๙๐๕.๕๐๑/ ๒๓๒๘๖ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

เรียน รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทุกท่าน

ผู้ตรวจราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทุกท่าน

ผู้อำนวยการสำนักทุกสำนัก

ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ - ๑๖

ผู้อำนวยการกองทุกกอง

ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการพิเศษผู้พิทักษ์อุทยานแห่งชาติและสัตว์ป่า

ผู้อำนวยการสำนักงานผู้ตรวจราชการกรม

ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารโครงการปลูกป่าและฟื้นฟูป่าต้นน้ำ

ผู้อำนวยการสำนักงานมรดกโลกทางธรรมชาติ

ผู้อำนวยการสำนักงานโครงการเร่งเสริมความยั่งยืนของระบบการจัดการพื้นที่คุ้มครอง (CATSPA)

หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน

หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

หัวหน้าศูนย์บริการประชาชน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ขอส่งสำเนาหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ทส ๐๒๐๔.๓/ว๔๒๗๑ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เรื่อง ขอความเห็นชอบต่อยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มาเพื่อทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นายสมหมาย กิตยากุล)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

บันทึกข้อความ

เลขที่: ๑๕๓๒๘
 - ๑ ค.ศ. ๒๕๕๙
 เวลา: ๑๕.๐๐ น.

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงฯ/สำนักความร่วมมือฯ โทร ๐ ๒๒๖๕ ๖๒๘๓ โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๑๙๒
 ที่ ทส ๐๒๐๔.๓/ว ๔๒๗๖ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความเห็นชอบต่อยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

เรียน อธิบดีทุกกรม (อ.ศ.)

เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผู้อำนวยการรัฐวิสาหกิจในสังกัด ทส. ทุกแห่ง

ผู้อำนวยการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

สำนักแผนงานและสารสนเทศ

รับที่ ๑๒๔๕๒

วันที่ ๑ ค.ศ. ๕๙

เวลา ๑๕.๓๐ น

ตามที่ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินความสัมพันธ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ นั้น

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขอเรียนว่า ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดตามเอกสารแนบ ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ฯ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงขอให้หน่วยงานนำยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ในส่วนที่เกี่ยวข้องไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ส่ง สำนักแผนงานและสารสนเทศ

- ๑ ค.ศ. ๒๕๕๙

(นางสาวสุภาวณณา ชื่นพรรณ)

(นายเสริมยศ สมวังน)

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รักษาราชการแทนปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรียน ผอ.ส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศ
 โปรดพิจารณาตามการต่อไป ๑๕๓๒๘๗๖/๑

(นายศิวจักร ชื่นสังข์)

ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและสารสนเทศ

ฝ่ายบริหารทั่วไป

- ① ลงนามใน โทร ๑๕๓๒๘๗๖
- ② ส่งงานพอ Soft-file ลงใน web-site วันที่ ๑๕.๐๐ น. ๒๕๕๙
- ③ ส่งให้สำนักแผนงานฯ ทส. อ.ศ.
- ④ ลงนามใน โทร ๑๕๓๒๘๗๖/๑ ลงนาม

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

รอง ปกท.ทส. (หัวหน้ากลุ่มอำนาจการ)
เลขรับ 19496
วันที่ 21 พ.ย. 2559
เวลา 10-12 น.

บันทึกข้อความ
สำนักงานปลัดกระทรวง
วิสาหกิจแห่งชาติและสิ่งแวดล้อม
33799
21 พ.ย. 2559
01.15 น.

ส่วนราชการ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ ส่วนนโยบายและแผน โทร ๐ ๒๒๖๕๖๐๗
ที่ ทส ๐๒๐๗.๓/ ๒๕๑๗ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความเห็นชอบต่อยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔
พล.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

เรียน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องเดิม

สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ได้มีหนังสือ ที่ ทส ๐๒๐๔.๓/๑๕๘๘ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ นำเรียน ปกท.ทส. เพื่อเสนอ รวท.ส. โปรดให้ความเห็นชอบ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ และพิจารณา ลงนามในหนังสือถึงหน่วยงานภายใต้ ทส. เพื่อส่งยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ โดย รอง ปกท.ทส. (นายเสริมยศ สมมัน) รักษาราชการแทนปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีบัญชาทำหนังสือ ดังกล่าว ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ “มอบ สนย. ตรวจสอบเสนอ ระบุแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ในแต่ละยุทธศาสตร์ฯ”

ข้อเท็จจริง

๑. นายกรัฐมนตรี มีข้อสั่งการในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ ให้ทุกส่วนราชการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระยะต่อไป โดยคำนึงถึง กลุ่มประเทศเป้าหมายที่รัฐบาลให้ความสำคัญ ได้แก่ กลุ่มประเทศกัมพูชา - ลาว - เมียนมา - เวียดนาม (CLMV) กลุ่มประเทศภายใต้สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) กลุ่มประเทศภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย - แปซิฟิก (APEC) และประเทศหมู่เกาะต่างๆ นอกจากนี้ ให้เตรียม มาตรการรองรับการกีดกันทางการค้าจากต่างประเทศอันเนื่องมาจากการดำเนินการของไทยที่ไม่สอดคล้องกับ มาตรฐานสากล เช่น กรณีการดำเนินการด้านทรัพย์สินทางปัญญา การดำเนินการมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการ ฟอกเงิน เป็นต้น (เอกสาร ๑)

๒. สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ได้จัดทำยุทธศาสตร์ ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (เอกสาร ๒) โดยพิจารณากำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และ กลยุทธ์ สรุปดังนี้

๒.๑ วิสัยทัศน์ : ความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ มีความเข้มแข็ง และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๒ พันธกิจ :

(๑) บูรณาการการจัดทำทำที่สำหรับใช้ในการเจรจา เพื่อปกป้อง รักษา และส่งเสริมผลประโยชน์ ของไทยในเวทีทวิภาคี และพหุภาคี รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ประเทศและภูมิภาคอาเซียนในเวที ระหว่างประเทศ

(๒) ดำเนินการตามพันธกรณี สนธิสัญญา และอนุสัญญาต่างๆ ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี รวมทั้งดำเนินความร่วมมือกับนานาชาติ ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล เพื่อการปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติ

(๓) ศึกษาและติดตามข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบายมาตรการด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ และจัดทำฐานข้อมูลเพื่อช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของไทย

(๔) ส่งเสริม... ก

๗๕
๗๕๑๓
๑
๕๖๗๕๗

สำนักงานรัฐมนตรี ทส.
เลขรับ 7824
วันที่ 22 พ.ย. 2559
เวลา ๑๗:๕๗ น.

รอง ปกท.ทส.
เลขรับ 10673
วันที่ 21 พ.ย. 2559
เวลา 13:35

(๔) ส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ ด้านการศึกษา วิจัยและพัฒนาทางวิชาการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

๒.๓ กำหนดให้มี ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และ กลยุทธ์ : ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ประกอบด้วย ๒ ยุทธศาสตร์ ๗ เป้าประสงค์ ๑๙ กลยุทธ์ และ ๓๙ แผนงาน/โครงการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์/ เป้าประสงค์	แผนงาน/ โครงการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมสร้างบูรณาการความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	
เป้าประสงค์ที่ ๑. เพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างประเทศในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ป้องกัน แก้ไข บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑. จัดทำความร่วมมือระหว่างประเทศในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู แก้ไข บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ๒. จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอาเซียน ๓. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กลไก/เครื่องมือและร่วมกันอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน ๔. ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดด้านทรัพยากรธรรมชาติข้ามแดน ผลกระทบจากภัยธรรมชาติ รวมทั้งปัญหาไฟป่า ๕. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอาเซียน เช่น การเสนอ ASEAN Heritage Parks และ แหล่งมรดกโลก ๖. มินป่าอาเซียน ปลูกป่าอาเซียน ๗. เพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันผลกระทบและการปรับตัว เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภูมิภาคอาเซียนและเวทีโลก ๘. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มแหล่งดูดซับก๊าซเรือนกระจกร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในภูมิภาค และนานาชาติ ๙. ความร่วมมือในการแบ่งปันประโยชน์ การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ในการบริหารจัดการน้ำระหว่างประเทศร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ๑๐. ผลักดันการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประเทศเข้าสู่สังคมคาร์บอนต่ำร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในภูมิภาค และนานาชาติ ๑๑. จัดประชุมวิชาการ/เชิงปฏิบัติการ เพื่อหากรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ
เป้าประสงค์ที่ ๒. การบูรณาการนโยบายและการดำเนินการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	๑. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ๒. จัดตั้งหน่วยงานกลาง เพื่อติดตามสถานการณ์และวิเคราะห์แนวโน้มการเจรจาในเวทีระหว่างประเทศที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ๓. จัดทำแผนต้นแบบ (guideline) ในการดำเนินงาน/คู่มือปฏิบัติงานสำหรับหน่วยงาน เพื่อรองรับและสอดคล้องกับการดำเนินงานตามพันธกรณีของความร่วมมือระหว่างประเทศ ๔. จัดทำ/พัฒนากลไกตามพันธกรณีในการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศ ๕. สร้างกลไกเครือข่ายภาคีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการดำเนินงานสู่การบริหารจัดการแบบองค์รวมให้บรรลุเป้าหมายตามพันธกรณีระหว่างประเทศ
เป้าประสงค์ที่ ๓. การบูรณาการจัดทำกรอบการเจรจาและทำที่ในการประชุมระหว่างประเทศด้านทรัพยากร ธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม	๑. จัดประชุมหรือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดทำที่ในการเจรจา/ประชุมระหว่างประเทศ ๒. ทบทวนกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการค้าและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ๓. จัดทำเครือข่ายความร่วมมือภายใน ทส. เพื่อรวบรวมข้อมูล และผู้ที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละการประชุมระหว่างประเทศ ที่สำคัญ ๔. จัดทำคู่มือขั้นตอน/วิธีการจัดทำที่ในการเจรจา/ประชุมระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๕. รวบรวมข้อมูลทางวิชาการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการจัดทำทำที่ในการเจรจาและการประชุมระหว่างประเทศ รวมถึงการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์/ เป้าประสงค์	แผนงาน/ โครงการ
<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานและบุคลากรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ</p> <p>เป้าประสงค์ที่ ๑. เทคโนโลยีสารสนเทศความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศมีความทันสมัย เป็นประโยชน์ และได้รับการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ</p>	<p>๑. รวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงหรือรอบความร่วมมือต่างๆ ข้อมูลจากในและต่างประเทศที่มีความเป็นปัจจุบัน</p> <p>๒. จัดทำฐานข้อมูลความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัย เชื่อถือได้ และเผยแพร่สู่สาธารณะ รวมถึงแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศสมาชิกตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ</p> <p>๓. สร้างช่องทางการสื่อสารและเผยแพร่การดำเนินงานภารกิจต่างประเทศ ในรูปแบบ Web-Site หรือ Multi-media อื่นๆ</p> <p>๔. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในประเทศและต่างประเทศ สู่สาธารณะผ่านช่องทางต่างๆ เช่น website</p> <p>๕. สร้างความรู้ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>เป้าประสงค์ที่ ๒. บุคลากรของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานและการประชุมระหว่างประเทศ</p>	<p>๑. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมบุคลากร เพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการดำเนินงานและการประชุมระหว่างประเทศ</p> <p>๒. จัดฝึกอบรมด้านภาษา ระเบียบ และเทคนิคการเจรจาระหว่างประเทศ ทั้งระดับผู้บริหารจนถึงระดับปฏิบัติการ</p> <p>๓. จัดส่งบุคลากรให้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเข้าร่วมการประชุมในเวทีระหว่างประเทศ</p>
<p>เป้าประสงค์ที่ ๓. ยกระดับขีดความสามารถของหน่วยงานในการดำเนินความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ</p>	<p>๑. จัดทำแผนผังโครงสร้างองค์กรและขอบเขตความรับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อรองรับการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ</p> <p>๒. ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการด้านการต่างประเทศของทุกหน่วยงานภายใต้ ทส. ให้เกิดเป็นรูปธรรมตามกฎหมาย</p> <p>๓. จัดทำกิจกรรมที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานนโยบายความร่วมมือและพันธกรณีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ</p>
<p>เป้าประสงค์ที่ ๔. เป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค</p>	<p>๑. จัดทำหลักสูตร/ฐานข้อมูลบุคลากรในการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค</p> <p>๒. ส่งเสริมความเข้มแข็งศักยภาพและขีดความสามารถบุคลากรด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับอาเซียนเพิ่มบทบาทของประเทศไทยต่อการเผยแพร่องค์ความรู้ หรือเทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ</p> <p>๓. จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของภูมิภาค</p> <p>๔. ส่งเสริมการประสานงานในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะอาเซียนและภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เพื่อเสริมสร้างบทบาทการเป็นผู้นำด้านการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค</p> <p>๕. รวบรวม ศึกษา วิจัยองค์ความรู้ เทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ</p> <p>๖. สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับองค์กรระหว่างประเทศ</p> <p>๗. สนับสนุนการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับพันธกรณีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ และความตกลงทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม</p>

ความเห็นของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ พิจารณาแล้ว เห็นควรนำเสนอยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ นำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนจัดส่งให้หน่วยงานในสังกัด ทส. ต่อไป

ข้อเสนอเพื่อโปรดพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ตามที่ สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ เสนอมาพร้อมนี้

เรียน ปกท.ทส.

เพื่อโปรดพิจารณา

2/4/19

(นายจตุพร บุรุษพัฒน์)

รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(นายอำนาจ ทองเบญญู)

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

① เรียน รว. ทส.

— เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบ
แผนที่ รพ. 1210

(นายเสริมยศ สมมัน)

รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รักษาราชการแทนปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

②

ที่ ทส 0100/... 7510... 25 พ.ย. 2563

12/11/19

พลเอก
(สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รมว.ทส.

๒๕ พ.ย. ๒๕๕๙

③ ลงนามแล้ว

(นายเสริมยศ สมมัน)

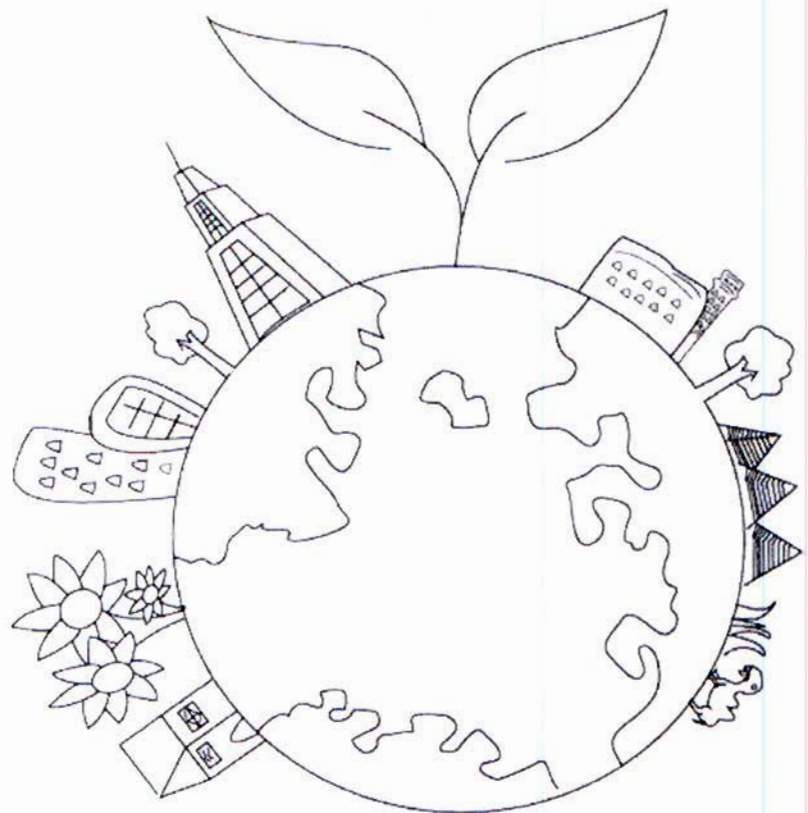
รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รักษาราชการแทนปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

.....

๑. หลักการและเหตุผล

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจโดยอาศัยฐานทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยพื้นฐานในการผลิต เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้ทัดเทียมกับนานาประเทศ และกระตุ้นการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของประเทศให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ซึ่งผลการพัฒนาดังกล่าวทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศลดน้อยและทรุดโทรมลงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังไม่สามารถก้าวทันกับต่างประเทศรายได้ปานกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของสังคมได้ นอกจากนี้ การเกิดกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความไร้พรมแดน ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และประเทศ ซึ่งสังคมโลกมีความพยายามร่วมกันในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบความร่วมมือพหุภาคี และทวิภาคี โดยที่ผ่านมาประเทศไทยได้ดำเนินการความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีมาอย่างต่อเนื่อง อาทิ การดำเนินการความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับประเทศต่างๆ การเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พิธีสารเกียวโต อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล เป็นต้น และความร่วมมือระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค

โดยที่รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีนโยบายที่จะสร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ทางการเมืองของไทย รวมทั้ง มิติทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการดำเนินการความร่วมมือกับนานาชาติทุกมิติ ดังนั้น จึงมีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ ให้ทุกส่วนราชการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระยะต่อไป โดยคำนึงถึงกลุ่มประเทศเป้าหมายที่รัฐบาลให้ความสำคัญ ได้แก่ กลุ่มประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ เวียดนาม (CLMV) กลุ่มประเทศภายใต้สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) กลุ่มประเทศภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียและแปซิฟิก (APEC) และประเทศหมู่เกาะต่างๆ นั้น ให้ทุกส่วนราชการเร่งรัดดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินการความสัมพันธ์กับประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย รัสเซีย สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ตลอดจนเพื่อให้การดำเนินการตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำนึกความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้จัดทำร่างยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เพื่อกำหนดนโยบาย ท้าที แนวทางความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ความร่วมมือในระดับภูมิภาค ความร่วมมือด้านการค้า และความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความยั่งยืน

๒. กรอบแนวคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

มาตรา ๒๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศหนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ต้องได้รับความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

จากข้อบัญญัติตามมาตรา ๒๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เป็นสิ่งสะท้อนบทบาทการเป็นหน่วยงานผู้แทนรัฐบาลไทยในการเจรจาและแสดงท่าทีที่ชัดเจนต่อความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศในเวทีโลก ตลอดจนสะท้อนบทบาทขององค์กรในการดำเนินงานเพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งการอนุรักษ์และการติดตามผลการอนุรักษ์ตามหนังสือสัญญาเหล่านั้น จึงจำเป็นต้องมีทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมทั้งเตรียมความพร้อมองค์กร เพื่อรองรับปริมาณงานที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งตามพันธกรณีที่ประเทศไทยให้การรับรองและให้สัตยาบันในอนุสัญญาและพิธีสาร ตลอดจนการเพิ่มความร่วมมือด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมิติทางการค้าที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับพหุภาคี ภูมิภาค และทวิภาคี ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้มแข็งความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีคุณภาพงานที่เพิ่มขึ้นจากเดิม คือ การปฏิบัติภารกิจเป็นทีม การกระจายการมีส่วนร่วมไปสู่ภาคประชาสังคมทั้งในระดับภูมิภาค และท้องถิ่น การให้บริการข่าวสารข้อมูลที่สะดวกและรวดเร็ว รวมทั้งการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ตามพันธกรณีที่มีอยู่ การบริหารข้อตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง และก่อประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ

๒.๒ นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ในข้อ ๒ การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ ได้แก่ ข้อ ๒.๑ ในระยะเร่งด่วน รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนในกิจการ ๕ ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการชายแดน การสร้างความมั่นคงทางทะเล การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การสร้างความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้าน และการเสริมสร้างศักยภาพในการปฏิบัติการทางทหารร่วมกันของอาเซียน โดยเน้นความร่วมมือเพื่อป้องกัน แก้ไขข้อพิพาทต่าง ๆ และการแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดนโดยใช้กลไก ทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี ทั้งจะจัดระเบียบการพัฒนาตามกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนทั้งทางบก และทางทะเล รองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน โดยใช้ระบบเฝ้าตรวจที่มีเทคโนโลยีทันสมัย

กำหนดให้ปัญหายาเสพติด การค้าอาวุธ การค้ามนุษย์ การกระทำอันเป็นโจรสลัด การก่อการร้ายสากลและ อาชญากรรมข้ามชาติ เป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องได้รับการป้องกันและแก้ไขโดยการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด และจัดการปัญหาอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงต่อเนื่องให้เบ็ดเสร็จ เช่น ปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล การปรับปรุงระบบ การเข้าเมือง การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว เป็นต้น และข้อ ๒.๔ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนานาประเทศ บนหลักการที่ว่า นโยบายการต่างประเทศเป็นส่วนประกอบสำคัญของนโยบายองค์รวมทั้งหมดในการบริหาร ราชการแผ่นดิน ไม่ว่าในด้านการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม โดยจะนำกลไกทางการทูตแบบบูรณาการมาใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การคุ้มครองดูแลคนไทยและผลประโยชน์ของคนไทยใน ต่างแดน การแลกเปลี่ยนทางการศึกษา วัฒนธรรม การค้า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการเปิดโลกทัศน์ให้มี ลักษณะสากล เป็นต้น และ ข้อ ๔ การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ระยะเฉพาะหน้าเร่งปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า โดยให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาบุกรุกที่ดินของรัฐ ในระยะต่อไป พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดินและแก้ไข การบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้ บริหารจัดการน้ำให้เป็นเอกภาพในทุกมิติทั้ง เชิงปริมาณและคุณภาพ ดังนั้น การกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในระยะ ๕ ปีข้างหน้า จะต้องนำแนวนโยบายรัฐบาลมาเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง สอดคล้องกัน และสามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้ได้

๒.๓ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ เห็นชอบให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยนำนโยบายรัฐบาล ๑๑ ข้อ ประเด็นปฏิรูปของคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ ๑๑ ด้าน และประเด็นปฏิรูปของสภาพัฒนาการ ๓๖ กิจกรรม มาใช้เป็นกรอบในการทำยุทธศาสตร์ ชาติ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงฯ คือ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง มีกรอบแนวทางที่สำคัญในการ บริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล การพัฒนาระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่าง ประเทศทุกระดับ และการพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการปกป้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ และยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อวางรากฐานและสนับสนุนให้ประเทศมีการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน มีแนวทางการดำเนินงาน ที่สำคัญ ได้แก่ การจัดระบบอนุรักษ์ ฟื้นฟู และป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การวางระบบบริหารจัดการ น้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำ เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ การพัฒนาและใช้ พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในทุกภาคเศรษฐกิจ การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการใช้ เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ได้เสนอยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา ดังนี้ ให้เกิดการประสานและพัฒนาความร่วมมือกันระหว่างประเทศ ทั้งในเชิงรุกและรับอย่างสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นการดูแลการดำเนินงานตามข้อผูกพันและพันธกรณี ตลอดจนมาตรฐานต่างๆ ที่ไทยมีความเกี่ยวข้องในฐานะประเทศสมาชิก ทั้งในเวทีระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับอนุภูมิภาค อาทิ การดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) การประมง การค้ามนุษย์ และอื่นๆ ให้เข้าสู่มาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับของประชาคมโลก เป็นต้น การเตรียมความพร้อมในการรองรับและดำเนินงานของประเทศไทยภายหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (Post-ASEAN 2015) การปรับตัวและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อรองรับและสอดคล้องกับการดำเนินงานตามพันธกรณีของความร่วมมือระดับภูมิภาค การเสริมสร้างความเชื่อมโยงกันระหว่างประเทศในอนุภูมิภาค ประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค และการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานความร่วมมือในเอเชีย

๒.๕ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งฉบับที่ใช้อยู่ปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เนื่องจากได้มีการใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ซึ่งบางบทบัญญัติไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์และปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมถึงภัยพิบัติจากธรรมชาติและผลกระทบของมนุษย์ ได้กระตุ้นให้เกิดความเสื่อมโทรมต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทวีความรุนแรงขึ้น ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ภายนอกประเทศ ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมภายในประเทศ แม้ว่าจะทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่กลับส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรและพลังงานมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน

๒.๖ (ร่าง) นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ เป็นนโยบายและแนวทางการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมระยะยาว ๒๐ ปี ฉบับที่ ๒ ซึ่งจัดทำขึ้นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบนโยบายระยะยาวในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำ ได้มีแนวคิดในการเสนอแนวนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจากการพึ่งพิงทรัพยากร (Resource-based Economy) ไปสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการใช้ทรัพยากรและวัสดุอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การเพิ่มศักยภาพในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การสนับสนุนการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเครื่องมือประกันความเสี่ยงที่เป็นผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองกับชนบท การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนในการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาความสมดุลในการอนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ การพัฒนาเศรษฐกิจจากความหลากหลายทางชีวภาพที่

ผสมผสานองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ การประเมินมูลค่าความหลากหลายทางชีวภาพ การสร้างความรู้และความตระหนักด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการมีระบบการเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบอย่างเข้มงวด ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ โดยมีวิสัยทัศน์คือ “ประเทศไทยขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เศรษฐกิจสีเขียว และสังคมคาร์บอนต่ำ”

๒.๗ แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกับแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ พร้อมทั้งเป้าหมายระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และแผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ โดยมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ภายใต้แผนแม่บทฯ ดำเนินการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ และแผนปฏิบัติการฯ ทั้งนี้ แผนแม่บทฯ ฉบับนี้ เป็นแผนหลักที่ใช้ในการกำหนดทิศทางและกรอบการดำเนินงานบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของประเทศ ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ โดยได้ครอบคลุมการปกป้อง และคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพทั้ง ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ ระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรม และมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ ๔ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บูรณาการคุณค่า และการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ปกป้อง คุ้มครอง อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปกป้อง คุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ และบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว และยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

๒.๘ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เห็นชอบตามที่คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเสนอ เพื่อเป็นกรอบนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำของประเทศในทุกด้าน ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาน้ำท่วม และปัญหาคุณภาพน้ำอย่างมีเอกภาพและบูรณาการในทุกมิติ โดยกำหนดวิสัยทัศน์คือ “ทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดอุปโภคบริโภคเพื่อการผลิตมั่นคง ความเสียหายจากอุทกภัยลดลง คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน บริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุลโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน” ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้าง ความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การจัดการคุณภาพน้ำ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน และยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการ

๒.๙ แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๙๓ มติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยเป็นแผนระยะยาวสำหรับรองรับการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งในด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งการเสริมสร้าง

ศักยภาพด้านการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความตระหนักรู้ของภาคีการพัฒนาในทุกระดับอันเป็นการสร้างกลไกและเป็นหลักประกันความต่อเนื่องในการดำเนินงานของรัฐ ความพร้อมในการดำเนินงานตามนโยบายและแผนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยวิสัยทัศน์ที่กำหนด เพื่อให้ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและมีการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมี ๓ ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้กำหนดแนวทางไว้ ๖ ด้าน ดังนี้ (๑.๑) การจัดการน้ำอย่างบูรณาการ การสร้างความพร้อมในการรับมือและลดความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้ง (๑.๒) การสร้างความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีผลกระทบต่อภาคเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร (๑.๓) การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (๑.๔) การเฝ้าระวังและป้องกันโรคระบาดที่มีสาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ (๑.๕) การสงวนรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศให้คงความสมบูรณ์ และ (๑.๖) สร้างความพร้อมและขีดความสามารถเพื่อลดความเสี่ยงและความเสียหายจากภัยธรรมชาติที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การลดก๊าซเรือนกระจกและส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ โดยกำหนดแนวทางดำเนินงานคือ (๒.๑) การเพิ่มการใช้พลังงานหมุนเวียนในการผลิตไฟฟ้า (๒.๒) การเพิ่มประสิทธิภาพการเดินทางและขนส่ง (๒.๓) การส่งเสริมการใช้พลังงานในอาคารที่มีประสิทธิภาพ (๒.๔) การส่งเสริมการลงทุนภาคอุตสาหกรรมที่ปล่อยคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๒.๕) การลดปริมาณของเสียอย่างครบวงจร (๒.๖) การส่งเสริมการเกษตรที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ และ (๒.๗) การอนุรักษ์และเร่งฟื้นฟูพื้นที่ป่าเพื่อเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอน รวมถึงการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองเพื่อดูดซับมลพิษ และ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จะใช้เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐในการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน โดยกำหนดแนวทางดำเนินงานคือ (๓.๑) การพัฒนาข้อมูล มีการศึกษาวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี และ (๓.๒) การสร้างกลไกสนับสนุนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและกลไกสนับสนุนการเติบโตแบบคาร์บอนต่ำ

๒.๑๐ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ เป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติเพื่อให้ภาคีการพัฒนาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานในการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเชิงบูรณาการ สอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และส่งเสริมให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเกิดความสมดุลและยั่งยืน โดยมีวิสัยทัศน์คือ “ประเทศไทยมีการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม บนฐานความมั่นคงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนา” มียุทธศาสตร์หลักที่สำคัญ ๔ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การส่งเสริมการผลิตและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมการลดก๊าซเรือนกระจก และการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒.๑๑ วิสัยทัศน์ประเทศไทย...สู่ปี ๒๕๗๐ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ว่า “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” และประเทศไทยต้องมุ่งมั่นในหลักการดังนี้ (๑) ส่งเสริมให้การพัฒนาประเทศไทยตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (๒) ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจประเทศไทยให้พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในตลาดโลก (๓) ปรับโครงสร้างทางสังคมให้มีความเอื้ออาทรและพึ่งพาตนเองได้ สามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลง (๔) ร่วมมือกันจัดการทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ ประชาชนต้องดำเนินชีวิตด้วยจิตสำนึกในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (๕) เสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยควบคู่กับการบริหารจัดการที่ดี เพื่อสร้างสันติสุขและความเป็นธรรมในสังคมไทย

๓. สถานการณ์และแนวโน้มสิ่งแวดล้อมโลก

วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ค.ศ. ๒๐๓๐ ได้กำหนดทิศทางการรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ ในขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงและพันธกรณีที่เกี่ยวข้อง ทำให้ไทยต้องพร้อมรับภาระในการลดก๊าซเรือนกระจกมากขึ้น ภายใต้กระแสการแข่งขันการค้าที่เข้มข้น

๓.๑ วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ เป็นทิศทางหลักในการพัฒนาของโลกหลัง ค.ศ. ๒๐๑๕ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal: SDGs) ประกอบด้วย ๑๗ เป้าหมาย และ ๑๖๙ เป้าประสงค์ จะมีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต โดยเฉพาะการสร้างหลักประกันในการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน ยกระดับคุณภาพน้ำ การมีรูปแบบการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการเกิดของเสีย การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทะเล การปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้อย่างยั่งยืน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ การบริหารจัดการเมืองอย่างยั่งยืนลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม และการดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น ทำให้ประเทศต้องมีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา เพื่อรักษาพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กับแนวทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ซึ่งจะเป็นโอกาสที่ประเทศไทยจะพัฒนาโลก ดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ภายในประเทศให้เกิดการบูรณาการไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกไปพร้อมกับการพัฒนาภายในประเทศอย่างยั่งยืน

๓.๒ ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ทวีความเข้มข้น ส่งผลให้ประเทศต่างๆ รวมทั้งไทยต้องดำเนินมาตรการลดก๊าซเรือนกระจกอย่างจริงจัง โดยประเทศไทยได้ประกาศ

เจตนารมณ์และกำหนดเป้าหมายของประเทศในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ต่ำกว่าระดับการปล่อยตามปกติ ร้อยละ ๗-๒๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ทั้งนี้ ความตกลงปารีส (Paris Agreement) ที่นานาชาติได้รับรองร่วมกัน เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ มีเป้าหมายเพื่อมุ่งควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกให้ต่ำกว่า ๒ องศาเซลเซียส และประเทศไทยได้ลงนามรับรองความตกลงดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๙ และให้สัตยาบันเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙ ทั้งนี้ ข้อตกลงดังกล่าวมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ส่งผลให้ไทยต้องมีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๐-๒๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ อีกทั้งต้องมีการทบทวนเพื่อเพิ่มระดับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทุก ๕ ปี ก่อให้เกิดนัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศที่จะต้องเร่งดำเนินการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มการใช้ประเด็นการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นเงื่อนไขสำหรับกำหนดมาตรฐานสินค้าในการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกของไทย แต่ก็อาจสร้างโอกาสสำหรับธุรกิจใหม่ด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ ผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเสีย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากรอบอนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้กำหนดให้มีความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนาด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แต่ในทางปฏิบัติยังมีข้อจำกัดเพราะความขัดแย้งกับแนวทางการปกป้องสิทธิของทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้กรอบการค้าโลก ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อกำหนดของอนุสัญญาฯ ในส่วนนี้ได้

๓.๓ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ ที่มีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้น ส่งผลต่อการผลิตในภาคเกษตรและความมั่นคงด้านน้ำและอาหาร การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก่อให้เกิดการขาดแคลนน้ำ อุทกภัย และภัยธรรมชาติและรุนแรง สร้างความเสียหายต่อระบบการเพาะปลูก ทำให้ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของโลกลดลง อาจก่อให้เกิดความไม่มั่นคงทางอาหาร นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อไปยังการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร ซึ่งเป็นรายได้สำคัญของประเทศ

๓.๔ การเปิดเสรีทางการค้ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีการนำประเด็นด้านมาตรฐานของการค้าและบริการมาเป็นข้อกีดกันทางการค้า ซึ่งผู้ประกอบการภายในประเทศโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องปรับตัวเพื่อพัฒนาผลิตภาพการผลิตและรูปแบบธุรกิจ พัฒนามาตรฐานของอุตสาหกรรม ตลอดจนพัฒนาสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม/ชุมชนมากขึ้น โดยแรงเหวี่ยงจากกระแสการเปิดเสรีทางการค้าจะก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน แนวโน้มราคาสินค้าเกษตร และสินค้าขั้นปฐม แรงกดดันจากการเพิ่มขึ้นของขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ในอนุภูมิภาคโดยเฉพาะในการผลิตสินค้าเกษตร สินค้ากึ่งทุนและเทคโนโลยีเข้มข้น รวมทั้งแนวโน้มนโยบายและมาตรการการพัฒนาของภาครัฐที่ยังไม่ทั่วถึง ยังมีแนวโน้มที่จะตอกย้ำปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ให้มีความรุนแรงมากขึ้นและเป็นอุปสรรคต่อการสร้างการเติบโตของเศรษฐกิจแบบทั่วถึง (Inclusive Growth) ซึ่งเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

๔. มิติด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ อาทิ ความเชื่อมโยงกันระหว่างประเด็นเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมมีมากขึ้น การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาค และการปรับตัวเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเศรษฐกิจโลกในอนาคต เป็นต้น ซึ่งจากการประเมินสถานการณ์ในระยะ ๕ ปีข้างหน้า สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เชื่อมโยงกับความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ ดังนี้

๔.๑ ความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เป้าหมายการพัฒนาประเทศคือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ที่ต้องพึ่งพาการเพิ่มขึ้นของการผลิตสินค้าและบริการ รวมถึงการส่งออกสินค้าไปยังตลาดระหว่างประเทศทั้งที่เป็นตลาดในประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่มีการกำหนดมาตรฐานสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสินค้าจะต้องได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม (Eco-labelling) และตลาดเกิดใหม่อาจยังไม่มีกำหนดมาตรฐานสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเข้มงวดมากนัก ด้านความร่วมมือทางด้านการค้าระหว่างประเทศที่ร่วมเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก ได้ส่งเสริมการค้าเสรีระหว่างประเทศ ลดอุปสรรคทางการค้าทั้งที่เป็นภาษีและไม่ใช่อภาษีและส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ที่อาจนำมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมมาเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้าได้ จะเห็นได้ว่า ประเด็นทางเศรษฐกิจมีความเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้นในอนาคต ดังนั้น การกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ในอนาคต จึงควรให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการผลิตสินค้าและบริการต่างๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพ เพื่อสร้างโอกาสในการรักษาสิ่งแวดล้อมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ รวมถึงเร่งการบูรณาการกรอบความร่วมมือระดับทวิภาคีและพหุภาคีด้านการค้าและการลงทุน ส่งเสริมให้มีการรับผิดชอบของธุรกิจต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสังคม (Corporate Social Responsibility) รวมถึงการสร้างสรรคคุณค่าเพิ่มร่วมกันให้กับสังคม (Creating Shared Value) ให้เป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจในอนาคต

๔.๒ การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาค การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างประชาคมที่มีความแข็งแกร่ง เพิ่มโอกาสรับมือและปรับตัวกับความท้าทายจากภาคการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และภาวะคุกคามรูปแบบใหม่ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ดี และประชาชนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น รวมทั้งเป็นการสร้างเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีโลก ดังนั้น การกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ในอนาคต ควรพิจารณาเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์ที่อาจจะถูกนำไปใช้มากเกินไปจนเกินศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศธรรมชาติ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่มีรายได้น้อยจะใช้ความได้เปรียบจากความมั่งคั่งเหล่านี้ ซึ่งจะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนการใช้ที่ดินเพื่อขยายกำลังการผลิตการเพิ่มขึ้นของอัตราการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการพัฒนา ระบบโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งในด้านพลังงาน การคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยว อันจะส่งผลให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้และการรุกรานระบบนิเวศเพิ่มขึ้น และนำไปสู่การสูญเสียความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่อาศัยอยู่ในแต่ละระบบนิเวศนั้นๆ ดังนั้น การกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ในอนาคต จึงควรเร่งจัดทำมาตรการ

ควบคุมดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเกิดความยั่งยืน การเตรียมความพร้อมด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นสากล ส่งเสริมขีดความสามารถในการลงทุนและการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เนื่องจากการแข่งขันการผลิตและการนำเข้าสินค้าจากประเทศเพื่อนบ้านจะเป็นเสรีมากยิ่งขึ้น รวมถึงการสร้างมาตรการป้องกันสินค้าที่มีคุณภาพต่ำและไม่ได้มาตรฐานที่ผลิตได้ในอาเซียนนำเข้ามาภายในประเทศ สร้างเครือข่ายในการผลิต (Production Network) ร่วมกับประเทศที่มีวัตถุดิบที่มีศักยภาพในภูมิภาค หรือสามารถผลิตสินค้าขั้นกลางนำมาผลิตได้ในระดับที่คุ้มทุน (Economy of Scale) และให้สามารถแข่งขันได้ในระดับโลกได้โดยกระบวนการผลิตจะต้องรับมาตรฐานความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔.๓ การปรับตัวเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเศรษฐกิจโลกในอนาคต เนื่องจากอัตรา การเจริญเติบโตของประเทศกำลังพัฒนาสูงขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งมีสาเหตุจากราคาน้ำมันดิบลดลง ภาวะ เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาปรับตัวได้ดีขึ้น อัตราดอกเบี้ยที่ค่อนข้างต่ำ และความผันผวนทางเศรษฐกิจของประเทศ ที่เป็นตลาดเกิดใหม่ (Emerging Market) ขณะที่เศรษฐกิจในยุโรปยังฟื้นตัวไม่ต่อเนื่อง และรัสเซียได้รับผลกระทบ จากการคว่ำบาตรทางการค้า รวมถึงราคาน้ำมันที่เป็นรายได้หลักมีราคาต่ำ ซึ่งธนาคารโลกรายงานว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เศรษฐกิจโลกจะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ ๒.๓ และคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจโลกในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ๒๕๕๙ และ ๒๕๖๐ จะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ ๓, ๓.๓ และ ๓.๒ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกยังมีความเสี่ยงจากการค้าโลกที่ยังคงอ่อนแอ ความเป็นไปได้ที่ตลาดเงินจะผันผวนเนื่องจากดุลอัตราดอกเบี้ยใน ประเทศที่สำคัญทางเศรษฐกิจจะสูงขึ้นในช่วงเวลาต่างๆ กัน ผลกระทบต้องบการคลังและการค้าของประเทศ ผู้ผลิตน้ำมัน และความเสี่ยงที่เศรษฐกิจในประเทศในเขตยูโรโซนและญี่ปุ่นจะซบเซาหรือประสบภาวะเงินฝืดอย่าง ยาวนาน ดังนั้น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโลกจึงมีแนวโน้มหันมาสนใจประเทศที่เป็นตลาดเกิดใหม่ โดยเฉพาะ ตลาดเกิดใหม่ในเอเชีย (Emerging Asia) เช่น จีน และอินเดีย เป็นต้น เนื่องจากเป็นแหล่งทรัพยากรและแรงงานที่ สำคัญ รวมถึงมีประชากรจำนวนมาก มีการขยายตัวของเมืองและชนชั้นกลางอย่างรวดเร็ว จึงมีการเพิ่มการลงทุน ด้านโครงสร้างพื้นฐานไปยังกลุ่มประเทศเอเชีย และมีการเชื่อมเศรษฐกิจเป็นเครือข่ายธุรกิจที่เข้มแข็งกับประเทศ ในทวีปแอฟริกา ตะวันออกกลาง และละตินอเมริกาด้วย ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์ในอนาคต จึงควรพิจารณา บทบาทของประเทศไทยที่จะมีส่วนร่วมในการลงทุนและพัฒนาเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานให้มีความเชื่อมโยงกับ ประเทศในภูมิภาค รวมถึงโอกาสทางการค้า การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการลดต้นทุนการผลิต การกำหนดมาตรฐานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างโอกาสในการเข้าถึงเศรษฐกิจตลาด ใหม่ที่มีการผลิตและการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต อันเป็นผล จากมาตรการทางการค้าระหว่างประเทศ

๕. การวิเคราะห์ SWOT Analysis

๕.๑ การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกประเทศ

๑) โอกาส

๑.๑) รัฐบาลมีนโยบายให้ความสำคัญต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดไว้ในนโยบายรัฐบาล ประเด็นการปฏิรูปประเทศ แผนงบบประมาณบูรณาการ เป็นต้น รวมถึงให้ทุกส่วนราชการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๑.๒) วาระการพัฒนาโลกภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๑๕ (post-2015 development agenda) ที่จะมี การจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ต่อเนื่องจากเป้าหมาย การพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goal: MDG) โดยการประชุมระดับผู้นำของ สหประชาชาติจะมีการรับรองวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๑๕ ภายในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งจะ เป็นโอกาสให้ทุกประเทศได้ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาสิ่งแวดล้อม

๑.๓) ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศมีความเข้มแข็งขึ้น โดยเฉพาะเรื่อง การดำเนินงานด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยธรรมชาติ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งผลักดันให้เกิด กลไกภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ การสนับสนุนการช่วยเหลือด้านการเงิน การถ่ายทอดเทคโนโลยี การเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร องค์กร และความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนา

๑.๔) การรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งที่ เชื่อมโยงกับประเทศสมาชิกและประเทศนอกภูมิภาคเข้าด้วยกัน ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยทำให้เกิดโอกาสการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติในระดับภูมิภาค ร่วมกัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก

๑.๕) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจากต่างประเทศ การได้รับการสนับสนุนความร่วมมือ ด้านเทคโนโลยีจากต่างประเทศ พร้อมกับมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ประเทศไทย ลักษณะเช่นนี้จะส่งผลต่อ การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยจะช่วยให้เกิดการต่อยอดการพัฒนา เชิงเศรษฐกิจ และสร้างมูลค่าทางการตลาดด้านสิ่งแวดล้อม

๑.๖) แนวโน้มกระแสการตื่นตัวเรื่องการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จึงเป็นการสร้างโอกาสที่ดีที่ แนวโน้มเศรษฐกิจสีเขียวหรือการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการกำหนดบริบททาง เศรษฐกิจและการค้าโลก รวมถึงประเทศไทยที่สามารถพัฒนาและขยายตลาดการค้าได้

๑.๗) การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ทั้งจากการเพิ่มขึ้นของการผลิตสินค้าและบริการ และการ ส่งออกไปยังตลาดระหว่างประเทศ ที่มีการกำหนดมาตรฐานสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การรับรองฉลาก สิ่งแวดล้อม (eco-labelling) รวมถึงการสนับสนุนการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้าง

โอกาสในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

๑.๘) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นโอกาสในการพัฒนาบริหารจัดการการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และให้มีการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์

๑.๙) มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน (Implement) ตามภารกิจที่ชัดเจนในการดำเนินงานตามพันธกรณี/ข้อตกลง/อนุสัญญาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๑๐) นโยบาย/พันธกรณีระหว่างประเทศส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการผลักดันการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ โดยการสนับสนุนแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ เช่น GEF, GCF, UN-REED, GIZ, EU และ ADB

๑.๑๑) มีเทคโนโลยีและช่องทางการติดต่อสื่อสาร รวมถึงระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึงเพื่อช่วยส่งเสริมการดำเนินความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ รวมถึงการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๑๒) การเพิ่มมูลค่าของทรัพยากร อาทิ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากฐานทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการขับเคลื่อน Green Economy/ Blue Economy และเศรษฐกิจพอเพียง

๒) ภัยคุกคาม

๒.๑) กฎ ระเบียบ และข้อตกลงจากพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมถึงการนำมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ประเทศและกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วต่างนำมาเป็นเครื่องมือในการกีดกันทางการค้าต่อการส่งออกสินค้าของประเทศไทยมากขึ้น

๒.๒) ความผันผวนของภาคเศรษฐกิจโลกในระยะที่ผ่านมา ทำให้เกิดปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น และรัสเซีย เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การส่งออก และรายได้ของประเทศ ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถส่งออกสินค้าได้ตามเป้าหมาย และประเทศไทยมีรายได้สำหรับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมน้อยลง

๒.๓) การรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน ส่งผลกระทบต่อ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ดังนี้ (๑) การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานจะเอื้ออำนวยให้สามารถเดินทางติดต่อได้สะดวกมากขึ้น ส่งผลให้ประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านอพยพย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานเพื่อใช้แรงงานมากขึ้นในประเทศไทย ทำให้เกิดประชากรแฝงจำนวนมาก รวมถึงการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวทั้งภายในกลุ่มอาเซียนและนอกกลุ่มอาเซียน ซึ่งอาจส่งผลให้มีปริมาณน้ำเสีย ขยะชุมชน และการใช้พลังงานเพิ่มสูงขึ้นตามมาด้วย และ (๒) สภาพลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่มีความคล้ายคลึงกัน ทำให้มีความสามารถในการผลิตสินค้าที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตร-อุตสาหกรรม และมีการเพาะปลูกชนิดพืชที่ใกล้เคียงกันกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เวียดนาม ลาว กัมพูชา และจีน เป็นต้น ซึ่งจะกลายเป็นคู่แข่งในการผลิตสินค้าเกษตรรายใหม่ และจะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยลดลง โดยเฉพาะสินค้าเกษตร ทำให้ต้องมีการแข่งขันกันในเรื่องการลด

ต้นทุนการผลิต หรือขยายพื้นที่เพาะปลูกมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้นด้วย

๒.๔) ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติ เช่น เกิดภัยแล้ง น้ำท่วม ดินถล่ม การกัดเซาะชายฝั่งอย่างรุนแรง และการระบาดของโรคติดต่อทั้งในคนและสัตว์ เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และรัฐต้องสิ้นเปลืองงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม เยียวยา และชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น รวมถึงเตรียมการป้องกันเพื่อรับมือภัยธรรมชาติที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

๒.๕) ปัญหามลพิษข้ามพรมแดน เช่น หมอกควัน น้ำเสีย ขยะมูลฝอยและของเสีย และสารอันตรายข้ามแดน เป็นต้น รวมถึงการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติตามแนวพรมแดน

๒.๖) การใช้เวทีระหว่างประเทศมากดดันการดำเนินงานภายในประเทศ รวมถึงการนำมาตรการฝ่ายเดียว (Unilateral) มาเป็นเครื่องมือกีดกันทางการค้า

๕.๒ การประเมินสภาพแวดล้อมภายในประเทศ

๑) จุดแข็ง

๑.๑) รัฐบาลมีนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๑.๒) ประเทศไทยอยู่ระหว่างการปฏิรูปด้านสิ่งแวดล้อม รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาทรัพยากรป่าไม้ การจัดสรรที่ดินให้กับประชาชนและชุมชนที่ไร้ที่ดินทำกิน การกัดเซาะชายฝั่ง อุทกภัยและภัยแล้ง ขยะและน้ำเสีย รวมถึงการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และการปฏิรูประบบการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA และ EHIA) ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และครอบคลุมผู้ที่ได้รับผลกระทบและผู้มีส่วนได้เสีย

๑.๓) การประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่ชายแดน เพื่อรองรับการค้าบริเวณชายแดนและการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยรัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมเป็นคณะกรรมการฯ เพื่อกำกับให้มีการจัดการที่เหมาะสม

๑.๔) การมีโครงสร้างขั้นพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคอย่างทั่วถึง ทำให้ช่วยส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศที่สะดวกและรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาคอาเซียน

๑.๕) ความใส่ใจและตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพมากขึ้นของประชาชน เช่น การรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น เกษตรกรได้มีการปลูกพืชตามแนวทางในการทำการเกษตรที่ดี (Good Agriculture Practices: GAP) ผู้ประกอบการมีการดำเนินธุรกิจโดยผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Corporate Social Responsibility: CSR) การแบ่งปันและเอื้อต่อกันเพื่อสร้างคุณค่าให้กับสังคม (Creating Shared Value: CSV)

๑.๖) การมีหน่วยงาน องค์กร และบุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีการดำเนินภารกิจด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มข้น โดยมีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง รวมถึงการมีเครือข่ายสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาค และลุ่มน้ำ

๑.๗) มีการประสานงานและดำเนินการความร่วมมือในด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน โดยมีหน่วยงานที่ดำเนินการเป็น Focal Point ของแต่ละอนุสัญญา/ข้อตกลงระหว่างประเทศ/องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ

๒) จุดอ่อน

๒.๑) การบริหารและการพัฒนาประเทศทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ที่ดำเนินการไปอย่างเชื่องช้า และหยุดชะงักลงหลายครั้ง เนื่องจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ส่งผลให้การบริหารของหน่วยงานภาครัฐขาดประสิทธิภาพ ตลอดจนการดำเนินนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขาดความต่อเนื่อง ไร้ทิศทาง และไม่ได้รับความสนใจจากนักการเมืองทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น

๒.๒) ยังไม่มีการกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือในการดำเนินงานกับต่างประเทศอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม รวมถึงแผนการดำเนินงานที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์โลกในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ยังไม่สามารถยกระดับความร่วมมือเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๓) ขาดการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักด้านมาตรการสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ที่จะส่งผลต่อการค้าและสิ่งแวดล้อมให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบ

๒.๔) ขาดการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขาดการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ขาดแรงจูงใจในการสร้างนวัตกรรมออกแบบและสินค้าและเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และขาดการสนับสนุนการพัฒนาและการวิจัยจากหน่วยงานภาครัฐอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้ไม่เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ไม่ได้รับการพัฒนาต่อยอดให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าหรือสร้างมูลค่าเพิ่มได้

๒.๕) การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังขาดการบูรณาการการทำงาน จึงทำให้การบริหารงานยังคงเป็นแบบแยกส่วนเฉพาะตามภารกิจหน้าที่ ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่มีประสิทธิภาพ และมีผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมยังคงมีความเสื่อมโทรมลงทั่วประเทศ โดยเฉพาะการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ และทรัพยากรน้ำ การผลิตขยะมูลฝอยต่อคนต่อวันสูงขึ้น มีการจัดการขยะมูลฝอยไม่ถูกวิธี และเกิดไฟไหม้กองขยะบ่อยครั้ง และคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลักมีคุณภาพเสื่อมโทรมลง

๒.๖) การจัดทำ พัฒนา และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่มีการประสานงานและบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ไม่สามารถออกกฎหมายที่

จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้แก่หน่วยงานภาครัฐหรือภาคส่วนอื่นที่จะเข้ามาสนับสนุนให้มีการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในระยะเวลาที่เหมาะสมทันต่อสถานการณ์ ภายใต้พันธกรณีต่างๆ อีกทั้งการบังคับใช้กฎหมายยังไม่มี ความเข้มงวดอย่างเพียงพอ

๒.๗) ระบบฐานข้อมูลความร่วมมือด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ยังไม่มีการบริหารจัดการที่ดี ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่ครอบคลุม และไม่มีการบูรณาการร่วมกันกับฐานข้อมูลอื่นๆ ทำให้ไม่มีการพัฒนาและนำไปใช้งานให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

๒.๘) ขาดการส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๙) การปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศของหน่วยงานยังไม่เข้มแข็งเพียงพอ อีกทั้ง การให้ความสำคัญกับการกิจด้านต่างประเทศเป็นระดับรอง ทำให้การทำงานเป็นไปในเชิงรับ ขาดการทำงานเชิงรุก

๒.๑๐) ขาดการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมืออย่างเหมาะสมและเพียงพอ รวมถึงบุคลากรขาดความสามารถด้านการเจรจา/การประชุมระหว่างประเทศ และทักษะทางด้านภาษา ทำให้การพัฒนาความร่วมมือดำเนินการไปอย่างไม่ต่อเนื่อง

๖. หลักการสำคัญ

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศจำเป็นต้องนำหลักการที่สำคัญมาใช้ประกอบการกำหนดกรอบแนวคิดและประเด็นยุทธศาสตร์ในระยะ ๕ ปีข้างหน้า ดังนี้

๖.๑ การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นหลักการที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศที่มีดุลยภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องเกื้อกูลและไม่เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างมีคุณภาพและแข่งขันได้ จะต้องคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถสงวนรักษาไว้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยาวนาน ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการของสังคมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งการนำหลักการนี้มาใช้ เพื่อเสริมการจัดทำกรอบแนวคิดและประเด็นยุทธศาสตร์ฯ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการกำหนดมาตรการและแนวทางที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะต่อไป อีกทั้งทำให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับสภาพสังคมและสถานการณ์ของประเทศและของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

๖.๒ การบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ (Ecosystem Approach) เป็นหลักการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่คำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงระบบหรือองค์รวม (Holistic) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำรงอยู่ของระบบนิเวศอย่างสมดุล และการตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีการบูรณาการด้านการจัดการที่ดิน น้ำ และสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น ให้เกิดความสมดุลทั้งในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ทั้งนี้ การบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศเป็นกลยุทธ์ที่

เหมาะสมสำหรับใช้ในการปรับตัวเพื่อจัดการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน มีการแปรเปลี่ยนของระบบนิเวศ และการขาดองค์ความรู้ในการจัดการหรือการขาดความเข้าใจถึงหน้าที่ของระบบนิเวศ

๖.๓ การระวังไว้ก่อน (Precautionary Principle) เป็นหลักการจัดการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า โดยการสร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง หลักการนี้เป็นหลักการพื้นฐานที่จะใช้ในนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ซึ่งมีการคำนึงถึงกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม และควรนำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น

๖.๔ ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluters Pay Principle: PPP) เป็นหลักการของการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยผู้ก่อมลพิษหรือผู้ก่อความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพของมนุษย์ หรือสิ่งแวดล้อม ดังนั้น หลักการนี้จึงมักจะใช้ในการส่งเสริมที่เป็นวาระการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Agenda) มากกว่าที่จะไปกำหนดให้ผู้ก่อมลพิษจ่ายค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ เพราะทุกกิจกรรมของมนุษย์มักจะทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม การใช้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายก็เพื่อลดการก่อมลพิษ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม เช่น การจัดเก็บภาษีที่สอดคล้องกับการดำเนินกิจกรรมทั้งผู้บริโภคและผู้ผลิต เป็นต้น

๖.๕ ผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiaries Pay Principle: BPP) เป็นการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อผู้ที่ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้ให้บริการด้านระบบนิเวศน์ ทั้งที่อยู่ต้นทาง และปลายทาง โดยบริการด้านระบบนิเวศน์หมายถึงความถึงทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นสมบัติสาธารณะ และภายใต้หลักการนี้จะต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล มาทำหน้าที่ในการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้น ซึ่งการได้รับประโยชน์ ไม่จำเป็นต้องเป็นการได้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพียงอย่างเดียว แต่ประโยชน์ที่ได้รับ รวมถึงการที่มีอากาศที่สะอาดบริสุทธิ์ การมีแหล่งทัศนียภาพที่สวยงาม เป็นต้น โดยใครก็ตามที่มีส่วนช่วยดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้น

๖.๖ ความเป็นหุ้นส่วนของรัฐ-เอกชน (Public-Private Partnership: PPP) เป็นหลักการที่ใช้สร้างการร่วมรับผิดชอบและควรนำมาใช้ควบคู่กับหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนและมีบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เป็นหลักการการดำเนินโครงการแบบการบริการต่อสาธารณะให้เกิดความสำเร็จ รวมถึงให้เกิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างรัฐและภาคส่วนอื่นที่ไม่ใช่ของรัฐ หลักการนี้จะอยู่ในรูปแบบของการเป็นหุ้นส่วนด้านการเงิน การก่อสร้าง และการดำเนินโครงการร่วมกัน เช่น การจัดทำเครือข่ายการขนส่งสาธารณะ สวนสาธารณะ และศูนย์เรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเป็นหุ้นส่วนทางการเงินในการดำเนินโครงการภายใต้หลักการความเป็นหุ้นส่วนของรัฐ-เอกชน จะช่วยทำให้การดำเนินโครงการสำเร็จได้เร็วขึ้น และโครงการมีความเป็นไปได้มากกว่า ในส่วนของภาคเอกชนนั้น

รวมถึงหุ้นส่วนจากท้องถิ่นหรือองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในเชิงเทคนิค หรือด้านการเงิน ที่เกี่ยวข้องกับโครงการก็ได้ หรืออาจเป็นองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรจากภาคชุมชนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยตรง และได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการ

๖.๗ ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่ช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องมีความศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กรนั้นๆ ทำให้องค์กรเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒) ประกอบด้วย ๖ ประการ ได้แก่ (๑) หลักนิติธรรม (๒) หลักคุณธรรม (๓) หลักความโปร่งใส (๔) หลักความมีส่วนร่วม (๕) หลักความรับผิดชอบ และ (๖) หลักความคุ้มค่า อาทิ ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอก

๖.๘ การขยายความรับผิดชอบแก่ผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility) เป็นหลักการที่เพิ่มขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ผลิตให้ครอบคลุมในช่วงต่างๆ ของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตและส่งผลให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น การขยายความรับผิดชอบนี้ ได้แก่ การรับคืน การรีไซเคิล และการกำจัดซากผลิตภัณฑ์ หลักการนี้ช่วยทำให้ผู้ผลิตเกิดความตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งทางด้านบวกและด้านลบในช่วงต่างๆ ของการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ และให้ความสำคัญกับการจัดการภายหลังการขายหรือใช้งาน รวมทั้งมุ่งเน้นให้ผู้ผลิตมีการปรับปรุงการออกแบบผลิตภัณฑ์และระบบการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้ผลิตภัณฑ์มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้น และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดการซากผลิตภัณฑ์ การเก็บรวบรวม การใช้ซ้ำ การบำบัด การกำจัด การนำกลับมาใช้ใหม่ และให้มีการนำมารีไซเคิลได้หลายรอบ ด้วยการเพิ่มหน้าที่ให้ผู้ผลิตมีการเก็บรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ทั้งเก่าและใหม่ได้ครอบคลุมและทั่วถึง โดยให้มีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

๖.๙ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Resource Decoupling/Resource Efficiency) เป็นหลักการลดอัตราการใช้ทรัพยากรต่อหน่วยกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เป็นการลดการใช้ปริมาณทรัพยากรในส่วนของวัสดุ พลังงาน น้ำ และทรัพยากรดิน ที่จะต้องนำไปใช้ในการดำเนินการทางเศรษฐกิจให้ดำเนินต่อไปในระดับปกติ ส่งผลให้เกิดการเพิ่มผลิตภาพการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และปริมาณการเกิดมลพิษโดยรวมจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าวลดลง

๗. ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ความร่วมมือฯ กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือฯ จะมุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ ๕ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ รวมถึงต่อยอดในระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในขณะที่แนวโน้มโลกมีการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่อย่างรวดเร็ว ประเทศต่างๆ กำลังเร่งพัฒนานวัตกรรมและนำมาใช้ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับกระทรวงที่จะต้องเร่งพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และบุคลากร

เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงรักษามลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือฯ จะช่วยขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ประเด็นการพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ โดยผลักดันการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอาเซียน แสวงหาแนวทางความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับอาเซียนและอนุภูมิภาคสุมาตรา การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน สร้างความรู้ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศ ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการทบทวนกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการค้าและสิ่งแวดล้อมตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อป้องกันปัญหาการค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมาย และเฝ้าระวังมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อทางการค้าและการลงทุน ตลอดจนสนับสนุนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

๘. สาระสำคัญของยุทธศาสตร์

สืบเนื่องจากงานด้านความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ มีขอบเขตที่กว้างขวางครอบคลุมพันธกรณีที่หลากหลาย ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องทำงานร่วมกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในส่วนของความสัมพันธ์กับนานาชาติ ทำที่ และวิธีการในการดำเนินการกิจกรรมระหว่างประเทศของรัฐ ยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการดำเนินการกิจด้านต่างประเทศแบบบูรณาการ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิสัยทัศน์

ความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศมีความเข้มแข็ง และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

พันธกิจ

๑. บูรณาการการจัดทำทำที่สำหรับใช้ในการเจรจา เพื่อปกป้อง รักษา และส่งเสริมผลประโยชน์ของไทย ในเวทีทวิภาคี และพหุภาคี รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ประเทศและภูมิภาคอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศ

๒. ดำเนินการตามพันธกรณี สนธิสัญญา และอนุสัญญาต่างๆ ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี รวมทั้งดำเนินการความร่วมมือกับนานาชาติ ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลเพื่อการปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติ

๓. ศึกษาและติดตามข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบายมาตรการด้านทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ และจัดทำฐานข้อมูลเพื่อช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของไทย

๔. ส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ ด้านการศึกษา วิจัยและพัฒนาทางวิชาการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมสร้างบูรณาการความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานและบุคลากรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

ระยะเวลาดำเนินงาน ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมสร้างบูรณาการความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์ที่ ๑. เพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างประเทศในการอนุรักษ์ พืชพันธุ์ ป่าป้องกัน แก๊ส ไช้ บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

๑. กลไกความร่วมมือในการอนุรักษ์ พืชพันธุ์ ป่าป้องกัน แก๊ส ไช้ บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒. บูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศบนพื้นฐานความมั่นคงของผลประโยชน์ประเทศ

ตัวชี้วัด

๑. หน่วยงานมีกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศในการอนุรักษ์ พืชพันธุ์ ป่าป้องกัน แก๊ส ไช้ บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๒. จำนวนโครงการและความร่วมมือระหว่างประเทศในการอนุรักษ์ พืชพันธุ์ ป่าป้องกัน แก๊ส ไช้ บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้น

๓. ประเทศไทยมีการพัฒนาบทบาทในการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น

๔. ปริมาณการกระทำผิดด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศลดลง

๕. แนวทาง/กลไก/กิจกรรมความร่วมมือในการรักษา/เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้น

๖. จำนวนประเทศคู่ภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศในการอนุรักษ์ พืชพันธุ์ ป่าป้องกัน แก๊ส ไช้ บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์

๑. เสริมสร้างและพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างประเทศในการอนุรักษ์ พืชพันธุ์ ป่าป้องกัน แก๊ส ไช้ บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๒. ผลักดันและส่งเสริมความเข้มแข็งความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน และ ประเทศสมาชิกตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ตลอดจนองค์การระหว่างประเทศ องค์กร ต่างประเทศในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ป้องกัน แก้ไข บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บนพื้นฐานความมั่นคงของผลประโยชน์ประเทศ

๓. สนับสนุนประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยริเริ่ม และส่งเสริมบทบาทความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศร่วมกัน

๔. ผลักดันให้ประเทศเพื่อนบ้านร่วมมือในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิด ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมข้ามแดน รวมถึงปัญหาไฟป่า และผลักดันนโยบายการเพิ่มพื้นที่ป่าและ ปลูกป่าอาเซียนให้เป็นรูปธรรม

แผนงาน/โครงการ

๑. จัดทำความร่วมมือระหว่างประเทศในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู แก้ไข บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

๒. จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอาเซียน

๓. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั่วโลก/เครื่องมือและร่วมกันอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน

๔. ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดด้าน ทรัพยากรธรรมชาติข้ามแดน ผลกระทบจากภัยธรรมชาติ รวมทั้งปัญหาไฟป่า

๕. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอาเซียน เช่น การเสนอ ASEAN Heritage Parks และแหล่งมรดกโลก

๖. ผืนป่าอาเซียน ปลูกป่าอาเซียน

๗. เพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันผลกระทบและการปรับตัว เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศในภูมิภาคอาเซียนและเวทีโลก

๘. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มแหล่งดูดซับก๊าซเรือนกระจกร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศ ในภูมิภาค และนานาชาติ

๙. ความร่วมมือในการแบ่งปันประโยชน์ การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ในการบริหารจัดการ น้ำระหว่างประเทศร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๐. ผลักดันการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประเทศเข้าสู่สังคมคาร์บอนต่ำ ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในภูมิภาค และนานาชาติ

๑๑. จัดประชุมวิชาการ/เชิงปฏิบัติการ เพื่อหากรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์ที่ ๒. การบูรณาการนโยบายและการดำเนินการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

เป้าหมาย

๑. ทั่วโลกความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรตามพันธกรณีระหว่างประเทศมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

๒. การดำเนินงานตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีกลไกการประสานการดำเนินงานตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด
๒. จำนวนความร่วมมือ/โครงการตามพันธกรณีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มมากขึ้น
๓. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลการดำเนินงาน/โครงการตามพันธกรณีด้านความร่วมมือระหว่างประเทศของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์

๑. เสริมสร้างและพัฒนากลไกการประสานการดำเนินงาน/การมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดันการดำเนินงานตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างเข้มแข็ง
๒. ริเริ่มและส่งเสริมกลไกความร่วมมือระหว่างองค์กรแบบบูรณาการในการดำเนินงานตามพันธกรณีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๓. ผลักดันการดำเนินงานตามพันธกรณีระหว่างประเทศและข้อมติร่วมกันจากการประชุมให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม
๔. ผลักดันการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในอาเซียน

แผนงาน/โครงการ

๑. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน
๒. จัดตั้งหน่วยงานกลาง เพื่อติดตามสถานการณ์และวิเคราะห์แนวโน้มการเจรจาในเวทีระหว่างประเทศที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย
๓. จัดทำแผนต้นแบบ (guideline) ในการดำเนินงาน/คู่มือปฏิบัติงานสำหรับหน่วยงานเพื่อรองรับและสอดคล้องกับการดำเนินงานตามพันธกรณีของความร่วมมือระหว่างประเทศ
๔. จัดทำ/พัฒนากลไกตามพันธกรณีในการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศ
๕. สร้างกลไกเครือข่ายภาคีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการดำเนินงานสู่การบริหารจัดการแบบองค์รวมให้บรรลุเป้าหมายตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์ที่ ๓. การบูรณาการจัดทำกรอบการเจรจาและทำทีในการประชุมระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

การจัดทำทำทีในการเจรจา/ประชุมระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและพันธกรณีที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

๑. หน่วยงานและพันธมิตรที่เกี่ยวข้องมีกลไกการประสานการดำเนินงาน/การจัดทำทำที่ร่วมกัน สำหรับการเจรจา/ประชุมระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. จำนวนทำที่ในการเจรจา/ประชุมระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับการตอบสนองและเป็นประโยชน์ต่อประเทศ

กลยุทธ์

๑. เสริมสร้างและพัฒนากลไก/การหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดทำที่ที่เหมาะสมของประเทศไทยในการเจรจา/ประชุมระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศ

๒. จัดทำข้อมูลทางวิชาการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการจัดทำทำที่ในการเจรจาและการประชุมระหว่างประเทศ รวมถึงการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

แผนงาน/โครงการ

๑. จัดประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดทำที่ในการเจรจา/ประชุมระหว่างประเทศ

๒. ทบทวนกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการค้าและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับสถานการณ์

ปัจจุบัน

๓. จัดทำเครือข่ายความร่วมมือภายใน ทส. เพื่อรวบรวมข้อมูล และผู้ที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละการประชุมระหว่างประเทศ ที่สำคัญ

๔. จัดทำคู่มือขั้นตอน/วิธีการจัดทำทำที่ในการเจรจา/ประชุมระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. รวบรวมข้อมูลทางวิชาการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการจัดทำทำที่ในการเจรจาและการประชุมระหว่างประเทศ รวมถึงการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานและบุคลากรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์ที่ ๑. เทคโนโลยีสารสนเทศความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศมีความทันสมัย เป็นประโยชน์ และได้รับการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ

เป้าหมาย

๑. ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศมีความทันสมัย เชื่อถือได้และพร้อมใช้สามารถเชื่อมโยงในระดับนานาชาติได้

๒. ส่งเสริมการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนฐานข้อมูลความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศที่มีความทันสมัย เชื่อถือได้เผยแพร่สู่สาธารณะและระดับนานาชาติเพิ่มขึ้น
2. หน่วยงานมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบฐานข้อมูลความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัย เชื่อถือได้มีมาตรฐาน และเผยแพร่สู่สาธารณะ รวมถึงแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศสมาชิกตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ
2. เสริมสร้างประสิทธิภาพการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ
3. ผลักดันให้ประเทศไทยมีฐานข้อมูลระหว่างประเทศของแต่ละหน่วยงาน เพื่อประกอบการตัดสินใจ/การวางแผนและการดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนงาน/โครงการ

1. รวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงหรือรอบความร่วมมือต่างๆ ข้อมูลจากในและต่างประเทศที่มีความเป็นปัจจุบัน
2. จัดทำฐานข้อมูลความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัย เชื่อถือได้ และเผยแพร่สู่สาธารณะ รวมถึงแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศสมาชิกตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ
3. สร้างช่องทางการสื่อสารและเผยแพร่การดำเนินงานภารกิจต่างประเทศ ในรูปแบบ Web-Site หรือ Multi-media อื่นๆ
4. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในประเทศและต่างประเทศสู่สาธารณะผ่านช่องทางต่างๆ เช่น website
5. สร้างความรู้ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

เป้าประสงค์ที่ ๒. บุคลากรของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานและการประชุมระหว่างประเทศ

เป้าหมาย

บุคลากรได้รับการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการดำเนินงานและการประชุมระหว่างประเทศโดยประเทศไทยสามารถรักษาไว้ซึ่งประโยชน์และนำมาซึ่งความร่วมมือระดับนานาชาติ

ตัวชี้วัด

จำนวนบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการดำเนินงานและการประชุมระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

กลยุทธ์

ส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้และทักษะการเจรจาของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ในการดำเนินงานและการประชุมระหว่างประเทศ โดยประเทศไทยสามารถรักษาไว้ซึ่งประโยชน์และนำมาซึ่งความร่วมมือระดับนานาชาติ

แผนงาน/โครงการ

๑. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมบุคลากร เพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการดำเนินงานและการประชุมระหว่างประเทศ

๒. จัดฝึกอบรมด้านภาษา ระเบียบ และเทคนิคการเจรจาระหว่างประเทศ ทั้งระดับผู้บริหารจนถึงระดับปฏิบัติการ

๓. จัดส่งบุคลากรให้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเข้าร่วมการประชุมในเวทีระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์ที่ ๓. ยกระดับขีดความสามารถของหน่วยงานในการดำเนินความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

เป้าหมาย

๑. หน่วยงานมีความพร้อมในการดำเนินงานความร่วมมือและพันธกรณีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

๒. โครงสร้าง และบุคลากรได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงเพื่อรองรับการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

ตัวชี้วัด

๑. หน่วยงานมีโครงสร้างองค์กรที่ปฏิบัติงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ที่มีประสิทธิภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงในประเด็นสำคัญด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

๒. จำนวนกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานความร่วมมือและพันธกรณีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

กลยุทธ์

๑. สนับสนุนและผลักดันการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรและการบริหารหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ให้มีประสิทธิภาพ รองรับการเปลี่ยนแปลงในประเด็นสำคัญด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

๒. เสริมสร้าง/พัฒนากลไกการประสานการดำเนินงานของหน่วยงานในการขับเคลื่อนการดำเนินนโยบายความร่วมมือและพันธกรณีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

แผนงาน/โครงการ

๑. จัดทำแผนผังโครงสร้างองค์กรและขอบเขตความรับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อรองรับการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

๒. ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการด้านการต่างประเทศของทุกหน่วยงานภายใต้ ทส. ให้เกิดเป็นรูปธรรมตามกฎหมาย

๓. จัดทำกิจกรรมที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานนโยบายความร่วมมือและพันธกรณีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์ที่ ๔. เป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค

เป้าหมาย

๑. เป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค

๒. องค์ความรู้ หรือเทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนการจัดตั้งศูนย์การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของภูมิภาคในประเทศไทย

๒. จำนวนองค์ความรู้ หรือเทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ เพิ่มมากขึ้น

๓. จำนวนองค์ความรู้ บทความ หรือผลงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นภาษาต่างประเทศ หรือในวารสารต่างประเทศ

๔. จำนวนการเป็นเจ้าภาพจัดประชุมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคและนานาชาติ

กลยุทธ์

๑. ส่งเสริม สนับสนุน และแสวงหาความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อน การศึกษา และงานวิจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

๒. พัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

๓. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และเป็นผู้ดำเนินการจัดประชุมและฝึกอบรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคและนานาชาติ

แผนงาน/โครงการ

๑. จัดทำหลักสูตร/ฐานข้อมูลบุคลากรในการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค

๒. ส่งเสริมความเข้มแข็งศักยภาพและขีดความสามารถบุคลากรด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับอาเซียนเพิ่มบทบาทของประเทศไทยต่อการเผยแพร่องค์ความรู้ หรือเทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

๓. จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของภูมิภาค

๔. ส่งเสริมการประสานงานในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะอาเซียนและภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เพื่อเสริมสร้างบทบาทการเป็นผู้นำด้านการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค

๕. รวบรวม ศึกษา วิจัยองค์ความรู้ เทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

๖. สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับองค์กรระหว่างประเทศ

๗. สนับสนุนการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับพันธกรณีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศและความตกลงทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

๘. แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯสู่การปฏิบัติ

เพื่อให้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ ทำหน้าที่เป็นแนวทางการดำเนินงานให้กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และให้แผนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงจำเป็นต้องให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานตามกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนและทำให้แผนบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการขับเคลื่อนแผนงานต่างๆ ในยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ ฉบับนี้ จำเป็นต้องกำหนดกลไกสำคัญ เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ โดยกลไกสำคัญที่จะทำให้แผนงานสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้นั้น ประกอบด้วย

๘.๑ สร้างความเข้าใจกับหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบ โดยมีกระบวนการในการเผยแพร่และทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบมีความตระหนักต่อองค์ประกอบต่างๆ ของยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ ตั้งแต่เป้าหมายตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้นๆ ทั้งนี้ เมื่อเจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจในสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ ก็สามารถนำแนวทางและกิจกรรมต่างๆ ไปบูรณาการเข้ากับกิจกรรมอื่นๆ ของหน่วยงานได้

๘.๒ สร้างความร่วมมือระดับผู้บริหารระหว่างหน่วยงานหลัก เนื่องจากยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ เป็นการกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องรับรู้รับทราบกับสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ความ

ร่วมมือระหว่างประเทศฯ และนำไปสู่การบูรณาการแผนเข้ากับภารกิจปกติของหน่วยงาน รวมถึง นำไปสู่การกำหนดแผนงาน การจัดสรรงบประมาณ และการจัดบุคลากรของแต่ละหน่วยงานให้สอดคล้องกับกิจกรรมของยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ

๙.๓ บูรณาการประเด็นการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกัน และจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ/ แผนพัฒนาเฉพาะด้านที่ตอบสนองการดำเนินงานในหลายมิติภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ ครอบคลุมภารกิจและบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีแผนปฏิบัติการที่มีความชัดเจน ทั้งแผนงาน โครงการ งบประมาณดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบหลัก ผู้มีส่วนร่วม กระบวนการทำงาน และระยะเวลา เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติได้อย่างจริงจัง รวมทั้งผลักดันให้แต่ละยุทธศาสตร์สามารถแปลงสู่การปฏิบัติผ่านแผนงานระดับหน่วยงาน โดยมีการผสมผสานอยู่ในภารกิจหลักของหน่วยงานที่มีเป้าหมายและตัวชี้วัดชัดเจน โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมจัดทำและติดตามประเมินผล แผนดังกล่าวที่สะท้อนความสอดคล้องและบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ

๙.๔ จัดทำฐานข้อมูลสำหรับแผนงาน/โครงการ เพื่อให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อนำไปสู่การปรับแผนงานหากไม่สามารถดำเนินไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

๙.๕ การเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ โดยการปรับกลไกและกระบวนการบริหารจัดการของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยทบทวนและประเมินบทบาทและการดำเนินงานกลไก ซึ่งมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อน เพื่อปรับปรุงให้เกิดความคล่องตัวและลดความซ้ำซ้อน ควบคู่กับการผลักดันให้หน่วยงานทำหน้าที่ดูและระดับนโยบายและยุทธศาสตร์ภาพรวม โดยกระทรวงมีบทบาทประสานแผนงาน แผนเงิน และแผนคน รวมทั้งสนับสนุนให้หน่วยงานส่วนกลางในภูมิภาคและหน่วยงานภูมิภาค ผลักดันยุทธศาสตร์และแผนระดับรองในส่วนที่เกี่ยวข้องสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

๑๐. การติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ

การติดตามประเมินผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวทางและมาตรการที่บรรจุไว้ในยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ หรือไม่ และผลการดำเนินงานดังกล่าวตอบสนองต่อวิสัยทัศน์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ มากน้อยเพียงใด โดยมีการดำเนินการติดตามดังนี้

๑๐.๑ ให้ความสำคัญกับการติดตามความก้าวหน้า การประเมินผลสำเร็จ และผลกระทบของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามประเด็นยุทธศาสตร์และผลการดำเนินงานในภาพรวม โดยใช้การติดตามประเมินผลเป็นเครื่องมือในการบริหารยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ ตั้งแต่การติดตามความก้าวหน้าของกระบวนการผลักดันแผนสู่การปฏิบัติ พัฒนาตัวชี้วัดที่สะท้อนผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีลำดับความสำคัญสูง พร้อมทั้งประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น

๑๐.๒ กลไกติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่กำหนดแนวทางการติดตามความก้าวหน้าการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศฯ สู่การปฏิบัติ พัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จของการแปลงยุทธศาสตร์ฯ โดยนำวิธีการติดตามประเมินผลที่เหมาะสมมาใช้ และประสานการติดตามประเมินผล รวมทั้งดำเนินการติดตามประเมินผลกระทบในภาพรวมและรายงานต่อผู้บริหารทุกปี